

MYRS 28.09.2022 § 126

6/04.03.01/2022

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelma.

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 8/ OKM

Erityistavoite: 12.2 Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta

Hakemusnumero: 311739

Hakija: Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä

Toteutusaika: 1.8.2022 - 31.12.2023

Toteuttamisalue: Haapavesi-Siikalatvan, Nivala-Haapajärven ja Ylivieskan seutukunnat

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

Vihreän siirtymän myötä alueen elinkeinoelämä tulee muuttumaan. Pohjois-Pohjanmaalla tieliikenne on alueen toiseksi suurin ilmastopäästöjen aiheuttaja. Tieliikenteen osuus kokonaisilmastopäästöistä on 22 %. Alueella toimii useita logistiikka-alan yrityksiä, joissa tunnistetaan ilmastonmuutoksesta johtuva tarve edistää energiatehokkuutta ja lisätä uusiutuvan energian hyödyntämistä alalla. Lisäksi polttomoottorikäyttöisten hyötyajoneuvojen käyttökustannukset ovat kasvaneet merkittävästi ja sen seurauksena alueen logistiikka-alan yritysten liiketoiminnan kannattavuus on heikentynyt.

Polttomoottorikäyttöisten hyötyajoneuvojen korvaaminen sähkökäyttöisillä voi edistää energiatehokkuutta ja lisätä uusiutuvan energian käyttöä. Alan yrityksiltä puuttuu kuitenkin tietoa siitä, kuinka hyödyntää sähkökäyttöisiä ajoneuvoja energia- ja kustannustehokkaasti. Yritykset tarvitsevat sähkökäyttöisten ajoneuvojen investointien tueksi tutkimuspohjaista tietoa niiden soveltuvuudesta Pohjois-Pohjanmaan sääolosuhteisiin ja välimatkoihin.

Pohjois-Pohjanmaan alueelta puuttuu tällä hetkellä sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen kuljettaja-, huolto-, ja korjauskoulutuksen infra. Sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen huolto, korjaus ja kuljettaminen edellyttävät myös uudenlaista osaamista. Osaamista tarvitaan esimerkiksi korkeajänniteakkujen huolto- ja korjaustehtäviin. Ajoneuvojen kuljettajilta vaaditaan energiatehokkaan ajotavan ja olosuhteiden vaikutusten huomioimisen osaamista. Logistiikka-alan koulutuksen laajentaminen sähkökäyttöisille hyötyajoneuvoille vaatii osaamisen lisäksi koulutukseen tarvittavat ajoneuvot sekä lataus- ja korjaamolaitteet.

Vuonna 2019 voimaan tullut lakimuutos mahdollistaa enimmillään 34,5 metriä pitkät ajoneuvoyhdistelmät aikaisempien 25,25 metriä pitkien sijasta. Pidemmät ajoneuvoyhdistelmät parantavat energia- ja kustannustehokkuutta kasvattamalla kuljetusten kuutiomäärää ja sitä kautta hyötykuorman määrää. Logistiikka-alan yritykset ovatkin siirtyneet lakimuutoksen jälkeen käyttämään pitkiä niin sanottuja HCT-ajoneuvoyhdistelmiä.

Elokuussa 2022 voimaan tullut logistiikan perustutkinnon opetussuunnitelma sisältää kuljettajien kouluttamisen myös vuonna 2019 voimaan tulleiden tieliikennelakien mukaisilla HCT-ajoneuvoyhdistelmillä. JEDUn kuljettajakoulutuksessa käytettävä kalusto mahdollistaa vain 25,25 metriä pitkien ajoneuvoyhdistelmien opetuksen. Opetussuunnitelman uudistuminen vaatii myös opetuksessa käytettävän kaluston uudistamista. JEDUn käytössä oleva puoliperävaunu on pienen tilavuuden lisäksi myös energiatehoton ratkaisu verrattuna tällä hetkellä käytössä oleviin moderneihin perävaunuihin. Perävaunuyhdistelmän hankinta mahdollistaa kuljettajien kouluttamisen opetussuunnitelman mukaisella kalustolla.

SÄLLI- hankkeen tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ja parantaa yritysten kilpailukykyä hankkimalla Pohjois-Pohjanmaan alueelle sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen koulutusinfraan tarvittavat ajoneuvot, perävaunut, latausasemat ja korjaamolaitteet. Hankinnat mahdollistavat sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen, latauslaitteiden, aurinkoenergiajärjestelmän sekä HCT-ajoneuvoyhdistelmän investoimisen Pohjois-Pohjanmaan alueelle. Hankittavat ajoneuvot ja niihin liittyvät latauslaitteet tulevat toimimaan jatkossa myös tutkimusalustana.

Hankkeen toimenpiteet on jaettu kolmeen työpakettiin:

TP 1: Sähköisen koulutus- ja tutkimusinfraan hankinnat

Hankkeen alussa määritellään, kilpailutetaan ja investoidaan alueella tarvittavaan koulutukseen soveltuvat hyötyajoneuvot sekä tarvittavat lataus- ja korjaamolaitteet. Kalusto hankitaan JEDUlle koulutus-, opetus- ja tutkimuskäyttöön, ja se toimii pohjana sähkökäyttöisten ajoneuvojen koulutusinfraan rakentamiselle. Hankinnoissa korostetaan energiatehokkuutta ja soveltuvuutta sekä alueen yritysten että JEDUn tarpeisiin.

- Sähkökäyttöinen kuorma-auto/rekkaveturi (puoliperävaunun vetämiseen sopiva kuorma-auto)
- Sähkökäyttöinen pakettiauto
- Suurteholatausasemat 2kpl
- Korjaamo- ja huoltolaitteet
- HCT-perävaunuyhdistelmä
- Aurinkopaneelijärjestelmä + akusto

Aurinkoenergian hyödyntäminen hyötyajoneuvojen latauksessa on kustannustehokas tapa edistää uusiutuvan energian käyttöä liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Uusiutuvan energian hyödyntämistä voidaan jatkossa tutkia lisäämällä yhteen hankittavaan latausasemaan akusto ja aurinkopaneelijärjestelmä. Hankittava aurinkoenergiajärjestelmä toimii jatkossa testausalustana tuottaen alueelle tutkimuspohjaista tietoa aurinkopaneeli- ja akkujärjestelmän kannattavuudesta ja energiatehokkuudesta hyötyajoneuvojen lataamisessa.

TP 2: Käyttöönotto ja pilotointi

Hankerahoituksella hankitut laitteet otetaan käyttöön hankkeen aikana. Käyttöönotto sisältää vastaanottamisen, tarkastamisen, mahdollisen asentamisen, perehtymisen ja käyttöönoton. Samalla tehdään myös käyttöönotto dokumentointi. Pilotointi suoritetaan hyödyntämällä kalustoa opetuksessa tämänhetkisen polttomootorikäyttöisen kaluston tilalla.

TP 3: Raportointi:

Raportointivaiheessa raportoidaan hankintojen onnistuminen, toimivuus, vastaavuus tarpeeseen sekä soveltuvuus Pohjois-Pohjanmaalle.

Hankkeen toimenpiteinä tehtävät hankinnat mahdollistavat sen, että JEDU:lla on mahdollisuus kouluttaa logistiikan perustutkintokoulutuksen yhteydessä kuljettajia, jotka hallitsevat sähkökäyttöisten ajoneuvojen kuljetustehtävät ja ajoneuvotekniikan perustutkintokoulutuksen yhteydessä asentajia, jotka hallitsevat sähkökäyttöisten ajoneuvojen huolto- ja korjaustehtävät. Sähkötekniikan perustutkintokoulutukseen tullaan sisällyttämään latausasemien, aurinkopaneelien ja akustojen asennukseen, huoltoon ja korjaamiseen liittyvä koulutus. Uusien teknologioiden opettamisen toivotaan lisäävän kyseisten koulutusohjelmien vetovoimaisuutta.

Koulutusrinfran avulla koulutetaan jatkossa kuljettajia, jotka osaavat huomioida sähkökäyttöisten ajoneuvojen erityispiirteet olosuhteiden vaikutuksen ja energiatehokkaan ajotavan suhteen. Koulutetut ammattilaiset osaavat esimerkiksi huomioida olosuhteiden vaikutukset ajoneuvon toimintamatkaan.

Alueen logistiikka-alan yrityksille on jatkossa saatavilla ammattitaitoista henkilökuntaa, joilla on tietotaito sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen kuljettamisen, huoltamisen ja korjaamisen osalta. Lisäksi hankkeen avulla saadaan kokemusperäistä tietoa sähkökäyttöisten hyötyajoneuvojen soveltuvuudesta alueen logistiikka-alan yritysten tarpeisiin.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset:	30 000
Ostopalvelut:	
Matkakustannukset:	
Kone- ja laitehankinnat:	945 000
Muut kustannukset:	
Välilliset kustannukset:	7200
Kustannukset yhteensä:	982 200

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus:	687 540
Kuntien rahoitus:	255 660
Muu julkinen rahoitus:	
Yksityinen rahoitus:	39 000
Rahoitus yhteensä:	982 200

Hankearviointi, pisteet: 36 /70

Maakuntaohjelman kehittämisteema: KT 1 B

Valmistelija: Mari Lämsä, 040 685 4016

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmasta. MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Valtioneuvoston asetuksessa (357/2014, 9 §, 10 §) alueiden kehittämisestä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta sekä asetuksen valmistelumuistiossa todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan hankkeet voivat olla joko kehittämishankkeita tai selkeitä investointihankkeita. Edellä mainittujen asetuspykälien vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan kehittämishankkeet eivät voi sisältää merkittävässä määrin investointeja tai kone- ja laitehankintoja, minkä vuoksi on tarpeen erottaa teknisesti erillisiksi hankkeiksi kehittäminen ja investointi sekä tehdä rahoituspäätökset kehittämisosiosta ja investointiosiesta. Hankkeiden yhdistäminen seurannassa tapahtuu koontitunnuksella.

Maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy otsikossa mainitun hankkeen jakamisen kahdeksi erilliseksi hankkeeksi ja hyväksyy molemmat hankkeet rahoitettavaksi Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmasta.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelman erityistavoitetta 12.2 ”Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta”. Hanke edistää talouden vihreää elpymistä tukemalla hiilineutraalia ja ekologisesti kestävästä yhteiskunnan rakentamista. Hanke edesauttaa Suomen hiilineutraalius 2035-tavoitteen toteutumista.

Hanke on älykkään erikoistumisen mukainen ja vahvistaa alueen elinkeinotoimintaa tukevaa kehitys- ja innovaatiotoimintaa. Hanke tukee Älykkään erikoistumisen strategian (2021–2024) painopistettä ”Ilmastoviisas Pohjois-Pohjanmaa”. Hanke tukee maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman (2021–2022) kärkikokonaisuutta talouden vihreä siirtymä elpymisen tukena sekä Pohjois-Pohjanmaan korona-toimenpidesuunnitelman (2020–2021) digitalisaation hyödyntämisen ja talouden vihreän elpymisen kärkikokonaisuuksia.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.